

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

9 november 2000

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Dominiek Lootens-Stael, Johan Demol en Luk Van Nieuwenhuysen –

**betreffende het niet toepassen door de Brusselse gemeenten en OCMW's
van de taalwetgeving inzake de aanwerving van personeel,
het in gebreke blijven dienaangaande van de vice-gouverneur van het administratief
arrondissement Brussel-Hoofdstad, de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
en de niet-uitvoering van de in het Lambertmontakkoord vastgelegde verdere overheveling
van de gemeentewetgeving naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Toepasselijke bepalingen van de taalwetgeving inzake bestuurszaken op de Brusselse gemeenten en OCMW's en de vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht inzake personeelszaken

Op de Brusselse gemeenten en OCMW's zijn, zoals op alle andere bestuursinstellingen, de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken van 18 juli 1966 (verder : SWT) van toepassing. Als dusdanig vallen ze onder de bepalingen van hoofdstuk III (gebruik van de talen in de plaatselijke diensten), afdeling III (Brussel-Hoofdstad).

Artikel 21 bepaalt inzake taalkennis van het personeel van die plaatselijke besturen het volgende :

(...)

"§ 2. Wanneer het voorgeschreven wordt, omvat het toelatingsexamen voor iedere kandidaat een schriftelijk of computergestuurd gedeelte over de elementaire kennis van de tweede taal. Indien geen toelatingsexamen voorgeschreven wordt, moet de kandidaat, voor zijn benoeming, aan een schriftelijk of computergestuurd examen over dezelfde kennis onderworpen worden.

§ 3. De §§ 1 en 2 zijn niet toepasselijk op het vak- en werkliedenpersoneel.

§ 4. Wordt afhankelijk gemaakt van het slagen voor een schriftelijk of computergestuurd examen over de voldoende kennis van de tweede taal, iedere benoeming of bevordering tot een ambt, waarvan de titularis, tegenover de overheid waaronder hij ressorteert, verantwoordelijk is voor het behoud van de eenheid in de rechtspraak of in het beheer van de dienst waarvan de hoge leiding hem is toevertrouwd.

§ 5. Onverminderd voorgaande bepalingen kan niemand benoemd of bevorderd worden tot een ambt of betrekking, waarvan de titularis omgang heeft met het publiek, indien hij er niet mondeling van laat blijken door een aanvullend examengedeelte of door een bijzonder examen, dat hij een aan de aard van de waar te nemen functie aangepaste voldoende of elementaire kennis bezit van de tweede taal."

(...)

De SWT stelt bijgevolg duidelijk dat elk personeelslid dat door een Brusselse gemeente of OCMW wordt benoemd **voor** zijn benoeming een aan de functie aangepast examen moet hebben afgelegd over zijn kennis van de tweede taal ; dat geldt niet voor het vak- en werkliedenpersoneel, voorzover dat personeel niet in contact komt met het publiek.

In de vaste rechtspraak van de Raad van State werd het begrip "benoeming" in het kader van de voornoemde wetsbepalingen nader omschreven als "iedere aanbreng van nieuw personeel, ongeacht of dit vast, stagedoend, tijdelijk of contractueel is".¹ Die interpretatie werd uiteraard zonder enig voorbehoud door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht bevestigd.² Niet het statuut, maar wel de functie is bijgevolg doorslaggevend om te bepalen of de kandidaat-ambtenaren een taalbrevet moeten kunnen voorleggen om in dienst te kunnen worden genomen.

2. Huidige bevoegdheids- en voogdijregeling inzake taalgebruik in de Brusselse gemeenten en OCMW's

Artikel 129, § 1, van de Grondwet bepaalt dat de raden van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, bij uitsluiting van de federale wetgever, ieder wat hem betreft, bij decreet, het gebruik van de talen regelt, onder meer voor wat bestuurszaken betreft. Deze decreten hebben echter geen kracht van wet in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waar de federale wetgever voor die materie bevoegd is.

Daartegenover staat dat het administratief toezicht terzake wel werd overgeheveld naar de Brusselse beleidsinstanties. Ter uitvoering van artikel 162, derde lid, van de Grondwet, werden bij artikel 7 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, de gewesten bevoegd voor de uitoefening van het administratief toezicht op de gemeenten. Op grond van artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen oefent het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie dezelfde bevoegdheid uit voor de Brusselse OCMW's.

¹ Raad van State, arresten nrs. 14.137 van 3.6.1970, 24.982 van 18.1.1985 en 28.387 van 2.6.1987.

² Bijvoorbeeld de volgende adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht : 24.050 van 13 mei 1992 ; 29.348/E, 30.018/C, 30.018/S, 30.046/6, 30.046/7, 30.019/S en 30.019/T, alle van 19 maart en 14 mei 1998.

Het administratief toezicht op benoemingen in de Brusselse plaatselijke besturen gaat als volgt in zijn werk.

Ingevolge artikel 65, §§ 1 tot 3, van de SWT wordt de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, die een federaal regeringscommissaris is, belast met het toezicht op de toepassing van de taalwetten in bestuurszaken in de gemeenten (en OCMW's) van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad. Daartoe zijn de Brusselse gemeenten wettelijk verplicht binnen 8 dagen van alle besluiten die betrekking hebben op de taalwetgeving een afschrift te bezorgen aan de vice-gouverneur. Die heeft het recht (en wettelijk de plicht) om elk besluit van een Brusselse gemeente of OCMW (dus ook benoemingsbesluiten) dat in strijd is met de bepalingen van de taalwetgeving inzake bestuurszaken binnen 40 dagen te schorsen. De gemeentelijke overheid of de raad voor maatschappelijk welzijn kan het besluit intrekken of het handhaven. Gebeurt dit laatste, dan moet het besluit worden vernietigd door een hogere overheid, zo niet wordt het besluit definitief gehandhaafd.

De administratief toezieende overheid is bevoegd om het besluit te vernietigen. Voor de Brusselse gemeenten moet deze vernietiging bijgevolg worden uitgevaardigd door de minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering die belast is met het toezicht op de ondergeschikte besturen. Voor de OCMW's moet dat gebeuren door de collegeleden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die bevoegd zijn voor het toezicht op de OCMW's. De vernietiging van onwettige benoemingen moet binnen een termijn van 50 dagen na het handhavingsbesluit van de gemeente of het OCMW plaatsvinden, zo niet wordt de benoeming definitief.

3. Sanctionering van overtredingen van de taalwetgeving

De taalwetgeving inzake bestuurszaken is een wetgeving van openbare orde, die vrij strenge straffen oplegt bij overtreding van haar bepalingen.

Artikel 57 van de SWT stelt immers dat gezagsdragers en ambtenaren die door bevelen of handelingen de bepalingen van de SWT omzeilen of ongegaan pogen te maken, disciplinair worden gestraft. Dat kan onder meer gaan om afzetting, schorsing of het uitspreken van een tuchtstraf.

Artikel 58 stelt bovendien dat alle administratieve handelingen en verordeningen die, naar vorm of naar inhoud, strijdig zijn met de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik der talen in bestuurszaken, nietig zijn. Deze nietigheid moet onder meer door de toezichthoudende overheid worden vastgesteld.

Bij de Brusselse voogdijoverheden is de wet de voorbije jaren niet toegepast. De cijfers die verder in de toelichting worden gegeven, en die ons door de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad werden bezorgd, zijn sprekend.

4. Het in gebreke blijven van de Brusselse voogdijoverheden en het zogenaamde taalhoffelijkheidsakkoord

Aanvankelijk waren het respectievelijk de federale ministers van Binnenlandse Zaken en van Volksgezondheid die het administratieve toezicht op de Brusselse gemeenten en OCMW's uitoefenden. Door het koninklijk besluit van 30 juli 1985 werd het toezicht op de gemeenten overgeheveld naar een lid van de executieve van het Brusselse Gewest, met uitzondering van het toezicht op Brussel-Hoofdstad, dat federaal bleef. De gevolgen hiervan bleven niet uit : vanaf het ogenblik dat de voogdij grotendeels in Brusselse handen kwam, daalde het aantal vernietigingen van onwettige benoemingen drastisch. Het koninklijk besluit van 11 juni 1986 bracht het toezicht op de OCMW's onder bij de ministers van Institutionele Hervormingen, vanaf dat ogenblik werden er praktisch geen benoemingen meer vernietigd.

Onderstaande tabellen maken deze evoluties duidelijk.³

³ Zie : F. TOIREMOL, Toepassing van de taalwetgeving : Brussel-Hoofdstad en de randgemeenten, in : Tijdschrift voor Gemeenterecht, 1993, nr. 5, p. 317.

Gemeenten

Jaar	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de minister vernietigde dossiers	% vernietigde dossiers
1980	57	45	78,9 %
1981	118	82	69,5 %
1982	83	59	71,1 %
1983	26	6	23,1 %
1984	19	8	42,1 %
1985	10	1	10,0 %
1986	25	4	16,0 %
1987	432	11	2,5 %
1988	173	0	0 %

OCMW's

Jaar	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de minister(s) vernietigde dossiers	% vernietigde dossiers
1980	45	31	68,9 %
1981	247	232	93,9 %
1982	106	83	78,3 %
1983	83	49	59,0 %
1984	279	274	98,2 %
1985	149	134	89,9 %
1986	404	303	75,0 %
1987	470	7	1,5 %
1988	582	11	1,9 %

Vanaf 1989 kwam het administratief toezicht op de Brusselse gemeenten en OCMW's voor het eerst volledig in handen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor de Brusselse gemeenten, inclusief Brussel-Stad, kwam de voogdijbevoegdheid volledig in handen van de minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met het toezicht op de plaatselijke besturen. Voor de OCMW's kwam die bevoegdheid in handen van de collegeleden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, belast met toezicht op de plaatselijke besturen.

De gevolgen bleven niet uit. Tijdens de eerste legislatuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

werd nagenoeg geen enkele schorsing van de vice-gouverneur door respectievelijk de bevoegde minister en de collegeleden nog omgezet in een vernietiging, zoals onderstaande tabellen aantonen.⁴

Gemeenten

Jaar	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de minister vernietigde dossiers	% vernietigde dossiers
1989	173	1	0,6 %
1990	113	0	0,0 %
1991	113	1	0,9 %
1992	306	1	0,3 %
1993	567	0	0,0 %
1994	634	0	0,0 %
1995	326	0	0,0 %

OCMW's

Jaar	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de collegeleden vernietigde dossiers	% vernietigde dossiers
1989	125	3	2,4 %
1990	111	4	3,6 %
1991	181	1	0,6 %
1992	166	0	0,0 %
1993	168	19	11,3 %
1994	169	19	11,2 %
1995	107	11	10,3 %

Voor de legislatuur 1995-1999 werd in de regeerakkoorden van de aantredende regering en het aantredende college een passage opgenomen waarin ze zich ertoe verbonden de naleving van de taalwetgeving te waarborgen en daartoe driemaandelijks rapporten zouden opstellen.

⁴ Cijfers : ibidem en F. TOIREMOL, Taalwetgeving en contractuele tewerkstelling, in : Tijdschrift voor Gemeenterecht, 1997, nr. 3, p. 271.

Spoedig bleek echter uit het vernietigingsbeleid van de voogdij-instanties dat die passage uit de respectieve regeerakkoorden, voor wat de benoeming van personeelsleden in de Brusselse plaatselijke besturen betreft, in 1995 en 1996 nagenoeg volledig dode letter bleef. De Franstalige voogdij-minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor de gemeenten, vernietigde geen enkele door de vice-gouverneur geschorste onwettige benoeming. Een soortgelijke situatie deed zich met betrekking tot de OCMW's voor in het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Onderstaande tabellen⁵ maken dit duidelijk.

Gemeenten

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice-gouverneur	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de minister vernietigde dossiers
1995	1195 100 %	326 27,2 % 100 %	0 – 0 %
1996	1998 100	436 23 % 100 %	0 – 0 %

OCMW's

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice-gouverneur	Door de vice-gouverneur geschorste dossiers	Door de collegeleden vernietigde dossiers
1995	297 100 %	107 36 % 100 %	3 – 2,8 %
1996	295 100 %	147 49,8 % 100 %	11 – 7,5 %

Het staat een regering uiteraard vrij een passage uit een politiek akkoord (het regeerakkoord) niet uit te voeren, vermits een dergelijk akkoord juridisch niet bindend is. Het staat haar echter niet vrij om de SWT, een wetgeving van openbare orde, naast zich neer te leggen, zoals hier systematisch gebeurd is.

⁵ Cijfers : cf. brieven van de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad aan Dominiek Lootens van 10.9.1996, 20.9.1996 en 3.12.1997.

In november 1996 werd als gevolg van het falende beleid in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie het zogenaamde taalhof-felijkheidssakkoord gesloten.⁶ Dit nieuwe politieke akkoord, gesloten tussen de Franstalige en Vlaamse meerderheidspartijen, komt erop neer dat afspraken worden gemaakt om de overtreding van de taalwetgeving inzake voogdij voortaan via bepaalde procedures te laten verlopen (sic !). Er werd overeengekomen dat de BGDA een wervingsreserve zou aanleggen van kandidaten die over een taalbrevet beschikken, waaruit de plaatselijke besturen bij voorkeur hun personeel moeten aanwerven. Indien in die reserve geen kandidaten met het exacte profiel voorhanden zijn, kan volgens het akkoord contractueel personeel zonder taalbrevet worden aangeworven, onder voorwaarde dat het aangeworven personeelslid binnen een termijn van twee jaar een taalexamen aflegt. Het akkoord voorziet tevens in een aanpassing van de taalexamens van het Vast Wervingssecretariaat (Selor) aan de behoeften van de plaatselijke besturen en aan het vereiste profiel. Hoewel het nergens in de teksten van het akkoord en ook niet in de bijhorende regeeringsverklaring wordt vermeld, gingen de Vlaamse meerderheidspartijen ervan uit dat als tegenprestatie voor deze toegevingen voortaan de door de vice-gouverneur geschorste benoemingen door de voogdij effectief zouden worden vernietigd. Het akkoord zou ten slotte in werking treden vanaf de aanpassing van de taalexamens door het Vast Wervingssecretariaat (Selor).

Ook dit akkoord bleef dode letter, zoals de resultaten voor 1997 bevestigen : de plaatselijke besturen bleven massaal personeel zonder taalbrevet voor onbeperkte duur aanwerven, en de voogdij-instanties weigerden deze illegale benoemingen te vernietigen.⁷

⁶ Beslissingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 en 27 november 1996 en van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapcommissie van 28 november 1996.

⁷ Cijfers : cf. brief van de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad aan Dominiek Lootens van 11.5.1998.

Gemeenten

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice- gouverneur	Door de vice-gou- verneur ge- schorste dossiers	Door de minister vernietigde dossiers
1997	1910 100 %	412 22 % 100 %	3 – 0,7 %

OCMW's

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice- gouverneur	Door de vice-gou- verneur ge- schorste dossiers	Door de collegeleden vernietigde dossiers
1997	305 100 %	134 43,9 % 100 %	10 – 7,5 %

Als gevolg van deze vaststelling en van de daarbij horende regeringscrisis werd in november 1997 door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie het zogenaamde taalhoffelijkheidsakkoord opnieuw bevestigd. Als gevolg daarvan werd op 3 december 1997 door respectievelijk de regering en het college een omzendbrief gestuurd naar de gemeenten en de OCMW's, waarin de voogdijoverheden hun vernietigingsbeleid inzake personeelsbenoemingen bepalen.⁸ Hierdoor werd het akkoord van toepassing vanaf 1998, althans voor het (illegaal) aanwerven van contractuele personeelsleden, niet of toch nauwelijks voor het vernietigingsbeleid. De toepassing van deze illegale omzendbrieven gebeurt voortaan ook met medeplichtigheid van de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, die nochtans een federaal ambtenaar is, en bijgevolg verondersteld wordt de (federale) taalwetgeving in bestuurszaken toe te passen in plaats van de illegale bepalingen uit de betreffende omzendbrieven. Dat

heeft tot gevolg dat de vice-gouverneur sinds 1998 benoemingen van contractuele personeelsleden die conform de (illegale) bepalingen uit de vernoemde omzendbrieven zijn (maar in strijd zijn met de SWT en de vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht) niet meer schorst.⁹ Sindsdien wordt ook door de vice-gouverneur een misleidend beeld gegeven van het werkelijke aantal illegale benoemingen in de Brusselse gemeenten en OCMW's.¹⁰

Met het taalhoffelijkheidsakkoord van november 1996 en 1997 heeft de Brusselse regering dus geprobeerd haar onwettig vernietigingsbeleid, met medeplichtigheid van de vice-gouverneur, voortaan officieel te maken door twee omzendbrieven. Aangezien het aanbrengen van wijzigingen aan de taalwetgeving in Brussel-Hoofdstad echter nog altijd tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoort, zijn de Brusselse voogdijoverheden met deze omzendbrieven duidelijk hun bevoegdheid te buiten gegaan. Om deze reden werden de betreffende omzendbrieven, die – in tegenstelling tot politieke akkoorden – administratieve handelingen zijn en bijgevolg vatbaar voor juridische betwisting, aangevochten bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Op de zittingen van 19 maart en 14 mei 1998 werden de bedoelde omzendbrieven door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht onderzocht en werd er advies uitgebracht.¹¹ In haar advies stelt de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dat het met de omzendbrieven "mogelijk [wordt] contractueel personeel aan te werven zonder taalexamen :

⁸ Omzendbrief van 3 december 1997 betreffende de beslissingen van de Regering van 14 en 27 november 1996 over de verbetering van het onthaal van de gebruikers in de Plaatselijke Besturen ; omzendbrief van 3 december 1997 betreffende de beslissing van het Verenigd College van 28 november 1996 over de verbetering van het onthaal van de gebruikers in de Plaatselijke Besturen.

⁹ Zulks blijkt uit de cijfergegevens die de diensten van de vice-gouverneur sinds 1998 opstellen over het aantal binnengekomen, geschorste en vernietigde dossiers. In de tabellen wordt voortaan een afzonderlijke kolom opgenomen betreffende het aantal ingekomen dossiers die "conform de termen van de circulaire [van 3.12.1997 zijn] opgesteld". Het betreft hier dus de dossiers van door de plaatselijke besturen aangeworven contractuelen voor een duur van twee jaar zonder bewijs van taalkennis. Deze dossiers worden voortaan niet meer door de vice-gouverneur geschorst, al betreft het hier benoemingen die niet conform de SWT zijn.

¹⁰ Cf. WVDV, Taalhoffelijkheidsakkoord geen dode letter. Brusselse regering vernietigt benoemingen wegens inbreuk taalwet, in : De Financieel Economische Tijd, 13 januari 1999.

¹¹ Advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht van 19 maart en 14 mei 1998 op de klachten met nrs. 24.050 van 13 mei 1992 ; 29.348/E, 30.018/C, 30.018/S, 30.046/6, 30.046/7, 30.019/S en 30.019/T.

- wanneer er op de BGDA- of IRIS-lijsten geen kandidaat voorkomt ;
- wanneer de BGDA- of IRIS-kandidaat niet beantwoordt aan het profiel van het ambt ;
- voor een aanwerving van korte duur.

De omzendbrieven bepalen tevens dat contractuelen die zijn aangeworven zonder taalexamen, over twee jaar beschikken om het VWS-getuigschrift te behalen".

Verder stelt de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar advies dat "de bedoelde omzendbrief (...) voor de plaatselijke diensten van Brussel-Hoofdstad, een regeling invoert die afwijkt van de taalregeling ingesteld door Hoofdstuk III, afdeling III van de voornoemde wetten [op het gebruik der talen in bestuurszaken van 18 juli 1966]. Maar zulk een regeling die afwijkt van de regels betreffende het gebruik van de talen in bestuurszaken in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, kan alleen door de federale overheid worden ingevoerd. Wat de passages van de omzendbrief betreft die strijdig zijn met artikel 21, §§ 2 en 5, SWT, is de klacht ontvankelijk en gegrond.

De VCT verzoekt u uw omzendbrief aan te passen rekening houdend met de bepalingen van het voornoemde artikel 21.

Een afschrift van dit advies wordt gestuurd aan de heer vice-gouverneur van het arrondissement Brussel-Hoofdstad (...).".

Ondanks deze duidelijke uitspraak van dit adviesorgaan weigerden de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie hun omzendbrief aan te passen en bleef de vice-gouverneur de omzendbrieven als referentiepunt voor zijn schorsingsbeleid volgen. Dat heeft tot gevolg gehad dat, in tegenstelling tot wat de regering én voortaan ook de vice-gouverneur willen laten blijken, het aantal illegale benoemingen in 1998 en 1999 door toedoen van het taalhoffelijkheidsakkoord niet is afgenomen, maar integendeel, toegenomen. Voor de OCMW's is het aantal illegale benoemingen heel fors toegenomen, zoals onderstaande tabellen aantonen.¹²

¹²Cijfers op basis van : Hugo NIJS, Activiteitenverslag van de vice-gouverneur van Brussel-Hoofdstad over de periode 1995-1999. Evaluatie taaltoezicht op de gemeentebesturen en OCMW's van Brussel-Hoofdstad, maart 2000, en Brusselse Hoofdstedelijke Raad, Beknopt Verslag van de plenaire vergadering van vrijdag 10 november 2000 (ochtendvergadering), tabellen, p. 17.

Gemeenten

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice-gou- verneur	Door de vice-gouverneur geschorste benoemingen	niet-geschorste (onwettige) benoemingen	Totaal onwettige benoe- mingen	Door de minister vernietigde benoemingen
1998	1895 100 %	360 19 %	132 7 %	492 26 % 100 %	41 – 8,3 %
1999	2147 100 %	335 15,6 %	341 15,9 %	676 31,5 % 100 %	37 – 5,5 %

OCMW's

Jaar	Ingekomen dossiers bij de vice-gou- verneur	Door de vice-gouverneur geschorste benoemingen	niet-geschorste (onwettige) benoemingen	Totaal onwettige benoe- mingen	Door de collegeleden vernietigde benoemingen
1998	537 100 %	173 32,2 %	218 40,6 %	391 72,8 % 100 %	26 – 6,6 %
1999	847 100 %	101 11,9 %	536 63,3 %	637 75,2 % 100 %	2 – 0,3 %

De verklaring voor de forse verhoging van het aantal illegale benoemingen is heel eenvoudig. Het taalhoffelijkheidsakkoord werd vanaf het begin door zijn opstellers geconcipieerd als een taalwets-overtredingsakkoord. Door het feit dat de wervingsreserves van de BGDA en de IRIS-structuur, ten gevolge van de beperkte ruchtbaarheid die aan het bestaan ervan wordt gegeven, met slechts weinig kandidaten opgevuld raken, vinden de gemeenten en OCMW's meestal geen geschikte kandidaten in deze wervingsreserves. Vervolgens kunnen ze, conform de bepalingen van de omzendbrieven van het taalhoffelijkheidsakkoord, door respectievelijk de regering en het college gemachtigd worden om personeelsleden aan te werven die niet over het vereiste taalbrevet beschikken. Met het taalhoffelijkheidsakkoord beschikken de Franstalige Brusselse plaatselijke besturen in Brussel dan ook over een vrijbrief om (naar hartelust) de taalwetgeving aan hun laars te lappen.

Overigens kunnen we vaststellen dat het taalhoffelijkheidsakkoord niet wordt nageleefd wanneer het de Franstaligen niet goed uitkomt.

Vanaf januari 2000 liepen de eerste tweejarige contracten af van de contractuele personeelsleden die begin 1998 waren aangeworven in het kader van het taalhoffelijkheidsakkoord. Het bleek echter dat de overgrote meerderheid van deze contractuele personeelsleden in de loop van deze twee jaar geen taalbrevet over hun kennis van de tweede taal had behaald. Volgens de bepalingen van het taalhoffelijkheidsakkoord dienden zij bijgevolg te worden ontslagen. De Franstalige machthebbers, zowel in de plaatselijke besturen als op het niveau van de voogdij-instanties, weigerden echter deze personeelsleden te ontslaan. In zijn activiteitenverslag van maart 2000 kon de vice-gouverneur inderdaad alleen maar vaststellen dat de termijn van 2 jaar voor 9 contractuele personeelsleden was verlopen zonder dat zij het bewuste taalbrevet hadden behaald, maar dat zij niet ontslagen werden conform de bepalingen van het taalhoffelijkheidsakkoord.¹³

De Franstalige bestuurders hebben deze afwijking van het taalhoffelijkheidsakkoord verantwoord met het voorwendsel dat het Vast Wervingssecretariaat (Selor) zou hebben nagelaten de taalexamens aan te passen, waaruit zij afleidden dat het taalhoffelijkheidsakkoord niet meer van toepassing was. Het taalhoffelijkheidsakkoord wordt met andere woorden wél van toepassing verklaard voor de aanwerving van contractuele personeelsleden zonder taalbrevet gedurende een periode van twee jaar, maar het is niet meer van toepassing wanneer na twee jaar blijkt dat de betrokkenen er door onwil of onkunde niet in geslaagd zijn om dit brevet te halen en bijgevolg ontslagen zouden moeten worden. Er dient overigens op gewezen te worden dat het Vast Wervingssecretariaat (Selor) de taalexamens wel degelijk heeft aangepast, zowel voor wat betreft de behoeften van de plaatselijke besturen als voor het vereiste profiel.¹⁴

Deze houding van de Brusselse bestuurders en voogdij-instanties is makkelijk te begrijpen, als men kijkt naar de resultaten van de contractuele personeelsleden die volgens de bepalingen van het taalhoffelijkheidsakkoord werden aangeworven. Van de 473 contractuele personeelsleden die in 1998 en 1999 waren aangeworven, hadden er in maart 2000 8 (1,7 %) een taalbrevet behaald. Van de 754 contractuelen in de OCMW's hadden er inmiddels 11 (1,5 %) het nodige taalbrevet verworven.¹⁵ Het mag dus duidelijk zijn dat de bepalingen van het taalhoffelijkheidsakkoord geenszins een aansporing zijn voor de aangeworven eentalige contractuele personeelsleden om de bepalingen van de taalwetgeving inzake bestuurszaken na te leven.

Ten gevolge van de weigering van de plaatselijke besturen om de niet-geslaagde contractuele personeelsleden na afloop van hun tweejarige termijn te ontslaan, met als voorwendsel de (vermeende) niet-aanpassing van de taalexamens door het VWS (Selor), en de even pertinente weigering van de Franstalige Brusselse voogdijministers om hiertegen op te treden, werd op 31 augustus 2000 door de Brusselse meerderheidspartijen in de regering in alle stilte een nieuw akkoord gesloten, dat ertoe strekt het taalhoffelijkheidsakkoord met twee jaar te verlengen en de termijn van twee jaar, die in het taalhoffelijkheidsakkoord was vooropgesteld voor het behalen van een taalbrevet, de facto te verlengen tot een termijn van vier jaar. Op respectievelijk 9 oktober en 6 november 2000 werd door de Brusselse regering en het Verenigd College de inhoud van een nieuwe omzendbrief aan de gemeenten en OCMW's goedgekeurd, waarin deze beslissingen toepasbaar worden verklaard.¹⁶

¹³Hugo NIJS, Activiteitenverslag van de vice-gouverneur van Brussel-Hoofdstad over de periode 1995-1999. Evaluatie taaltoezicht op de gemeentebesturen en OCMW's van Brussel-Hoofdstad, maart 2000, p. 16.

¹⁴Kamer van volksvertegenwoordigers, Commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt, openbare vergadering van 12 juli 2000, interpellatie van Olivier Maingain tot Luc Van den Bossche over de aanpassing van de taalexamens door Selor.

¹⁵Hugo NIJS, Activiteitenverslag van de vice-gouverneur van Brussel-Hoofdstad over de periode 1995-1999. Evaluatie taaltoezicht op de gemeentebesturen en OCMW's van Brussel-Hoofdstad, maart 2000, p. 15.

¹⁶Omzendbrief van 9 oktober 2000 vanwege de minister-voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de Brusselse Colleges van burgemeester en schepenen betreffende het taalhoffelijkheidsakkoord ; omzendbrief van 6 november 2000 vanwege de collegeleden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen en Openbaar Ambt aan de Brusselse voorzitters en secretarissen van het OCMW betreffende het taalhoffelijkheidsakkoord.

5. Besluit

Vanaf het ogenblik dat de voogdij over de plaatselijke besturen in handen kwam van Brusselse (Franstalige) instanties werd het beleid inzake benoeming van personeel in de plaatselijke besturen

gekenmerkt door een totale weigering om de taalwet in bestuurszaken, nochtans een wet van openbare orde, toe te passen. Het beleid van de Brusselse Franstalige instanties is bijgevolg voortdurend gekenmerkt geweest door een totale miskenning van de beginselen van de democratische rechtsstaat.

De politieke akkoorden die vanaf 1996 bij de Brusselse meerderheidspartijen werden gesloten, hebben in feite enkel tot doel gehad de overtreding van de taalwetgeving te institutionaliseren en verder uit te breiden. Sinds 1998 werkt ook de vice-gouverneur hieraan mee.

Dat illegale beleid heeft tot gevolg gehad dat momenteel driekwart van de nieuwe aanwervingen door de OCMW's en één vierde van de nieuwe aanwervingen in de Brusselse gemeentelijke administraties (veelal Franstalige) personen betreft die niet over het vereiste taalbrevet beschikken.

Het beleid van de Brusselse instanties van de afgelopen 15 jaar heeft ertoe geleid dat de door de taalwetgeving opgelegde tweetaligheid van de dienst in de plaatselijke besturen hoe langer hoe meer wordt ondergraven, zodat de Nederlandstalige Brusselaars hoe langer hoe minder in hun eigen taal terecht kunnen bij de Brusselse plaatselijke besturen. Het taalhoffelijkheidsakkoord heeft deze evolutie alleen maar versneld.

Een dergelijk inciviek beleid druist in tegen de burgerzin, tegen de bestaande wettelijke bepalingen, tegen alle democratische rechtsbeginselen en tegen de fundamentele belangen van de Vlaamse gemeenschap in Brussel, en dient dan ook krachtig een halt te worden toegeroepen. De Brusselse gewestinstellingen hebben in feite bewezen dat ze niet in staat zijn om toezichthoudende functies op een correcte wijze uit te oefenen. In naam van de democratische rechtsstaat is het bijgevolg onaanvaardbaar dat in het kader van de verdere staats-hervorming nog meer bevoegdheden inzake gemeentelijke aangelegenheden (organieke gemeentewetgeving enzovoort) zouden worden overgedragen aan de Brusselse gewestinstellingen. De democratische rechtsstaat vereist integendeel dat alle bevoegdheden die momenteel door de Brusselse gewestinstellingen inzake gemeentelijke aangele-

geheden worden uitgeoefend, inzonderheid op het vlak van het toezicht, naar een ander beleidsniveau zouden worden overgeheveld.

Dominiek LOOTENS-STAEEL

Johan DEMOL

Luk VAN NIEUWENHUYSEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op

- 1° de op 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, inzonderheid op artikel 21, §§ 2 tot en met 5, en op artikelen 57 en 58 ;
- 2° de vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht met betrekking tot de omschrijving van het begrip "benoeming" zoals dit moet worden geïnterpreteerd in het kader van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken van 18 juli 1966 ;
- 3° de adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht betreffende de omzendbrieven met nummers 24.050 van 13 mei 1992 ; 29.348/E, 30.018/C, 30.018/S, 30.046/6, 30.046/7, 30.019/S en 30.019/T van 19 maart en 14 mei 1998 ;
- 4° de regeerakkoorden van juni 1995 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ;
- 5° de beslissingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 en 27 november 1996 en van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 28 november 1996, taalhoffelijkheidsakkoord genoemd ;
- 6° de beslissingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 19 november 1997, eveneens taalhoffelijkheidsakkoord genoemd ;
- 7° de omzendbrieven van 3 december 1997 betreffende de beslissingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 en 27 november 1996 over de verbetering van het onthaal van de gebruikers in de Plaatselijke Besturen en van 3 december 1997 betreffende de beslissing van het Verenigd College van 28 november 1996 over de verbetering van het onthaal van de gebruikers in de Plaatselijke Besturen ;

8° de beslissingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 31 augustus 2000 die tot doel hebben het taalhoffelijkheidsakkoord met een termijn van 2 jaar te verlengen en om de termijn voor het behalen van het taalbrevet voor de contractuele personeelsleden van 2 jaar op 4 jaar te brengen ;

9° de omzendbrief van 9 oktober 2000 vanwege de minister-voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de Brusselse Colleges van burgemeester en schepenen betreffende het taalhoffelijkheidsakkoord en de omzendbrief van 6 november 2000 vanwege de collegeleden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen en Openbaar Ambt aan de Brusselse voorzitters en secretarissen van het OCMW betreffende het taalhoffelijkheidsakkoord ;

– overwegende dat

- 1° de taalwetgeving een wetgeving van openbare orde is ;
- 2° de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad sinds 1 januari 1998 een onwettig beleid voert met betrekking tot de schorsing van een aantal contractueel benoemde personeelsleden ;
- 3° de voogdijministers van de plaatselijke besturen van respectievelijk de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie weigeren een vernietigingsbeleid te voeren zoals het wordt voorgeschreven door de SWT en de vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht ;
- 4° de democratische rechtsstaat hierdoor op onaanvaardbare wijze met voeten wordt getreden ;
- 5° door dit onwettige beleid momenteel driekwart van het nieuw aangeworven personeel in de Brusselse OCMW's en één vierde in de Brusselse gemeenten niet voldoet aan de taalvereisten zoals gesteld in de SWT en de vernoemde vaste rechtspraak ;
- 6° het aantal onwettige benoemingen een steeds grotere omvang aanneemt en de

tweetalige dienstverlening daardoor steeds meer in het gedrang komt ;

7° de dienstverlening in de Brusselse plaatselijke besturen ten aanzien van de Nederlandstalige Brusselaars hierdoor volkomen in het gedrang komt, waardoor de fundamentele belangen van de Nederlandstalige Brusselaars op onaanvaardbare wijze worden aangetast ;

8° de taalvrede in Brussel hierdoor op de heling komt te staan ;

9° de Brusselse gewestinstellingen hebben bewezen dat ze niet in staat zijn om toezichthoudende functies op een correcte wijze uit te oefenen en het bijgevolg onaanvaardbaar is dat in het kader van het Lambertmontakoord nog meer bevoegdheden inzake gemeentelijke aangelegenheden (organieke gemeentewetgeving ...) zouden worden overgedragen aan de Brusselse gewestinstellingen ;

10° de democratische rechtsstaat integendeel vereist dat alle bevoegdheden die momenteel door de Brusselse gewestinstellingen inzake gemeentelijke aangelegenheden worden uitoefend, inzonderheid op het vlak van het toezicht, naar een ander beleidsniveau zouden worden overgeheveld ;

– vraagt de Vlaamse regering

1° er alsnog voor te zorgen dat het administratief toezicht op de Brusselse gemeenten wordt ontnomen aan de momenteel bevoegde Brusselse instanties, en dat deze materie wordt overgedragen aan het Vlaamse beleidsniveau, of bij gebrek aan consensus dienaangaande, opnieuw naar het federale beleidsniveau gaat ;

2° in afwachting van de verwezenlijking hiervan de federale regering, inzonderheid de minister van Binnenlandse Zaken, erop te wijzen dat de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad als federaal ambtenaar in zijn schorsingsbeleid de federale wetgeving op het taalgebruik in bestuurszaken en de daaruit voortvloeiende vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dient te volgen in plaats van de omzendbrieven van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ;

3° in afwachting van de verwezenlijking hiervan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie erop te wijzen dat de SWT en de vaste rechtspraak van de Raad van State en de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, over de benoeming van personeel in de Brusselse plaatselijke besturen, correct nageleefd dienen te worden en dat alle onwettige benoemingen bijgevolg volgens deze rechtspraak vernietigd moeten worden, wat inhoudt dat ze hun omzendbrieven van 3 december 1997, 9 oktober 2000 en 6 november 2000 dienen aan te passen aan de rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, zoals vermeld in haar adviezen van 19 maart en 14 mei 1998 op de klachten met nrs. 24.050 van 13 mei 1992, 29.348/E, 30.018/C, 30.018/S, 30.046/6, 30.046/7, 30.019/S en 30.019/T ;

4° zelf alle nodige politieke en juridische maatregelen te nemen om de taalbelangen van de Nederlandstalige Brusselaars te vrijwaren ;

5° er alsnog voor te zorgen dat de voorziene overheveling van de gemeentewet naar de Brusselse gewestinstellingen wordt tegengehouden en de actuele situatie voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft wordt behouden, in afwachting van de overheveling van deze wet naar het Vlaamse Gewest.

Dominiek LOOTENS-STAEEL

Johan DEMOL

Luk VAN NIEUWENHUYSEN